Miten lasten ja nuorten asioita voidaan edistää hyvinvointitalouden ja –palveluiden avulla? Mikä on tärkeää erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta?

Miten jatkoa lasten hyvinvoinnin menestystarinalle?

19.4.2017 Eduskunta
VTT, YTT (h.c), ITLA:n hallituksen jäsen, Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman ohjausryhmän pj (STM)
Maria Kaisa Aula

MILLAISTA ERIARVOISUUTTA ON LASTEN ARJESSA?

100 yläkouluikäisen joukossa esimerkiksi

- 8 ei pysty keskustelemaan juuri koskaan vanhempiensa kanssa asioistaan
- 4 näkee vanhempansa humalassa viikoittain
- 3 joutuu usein vanhempien fyysisen kuritusväkivallan uhriksi

- 8 ei ole läheistä ystävää
- 7 joutuu kiusatuksi viikoittain koulussa

- 11 on tyytymätön elämäänsä
- 13 kokee keskivaikeaa tai vaikeaa masentuneisuutta

- 39 ei juurikaan pidä koulusta
- 11 lukee heikosti
- n. 15 ei ole harrastusta (7–17 v)
- 8 elää pienituloisessa perheessä

(Kouluterveyskysely, WHO koululaiskysely, Lapsiuhritutkimus, OKM/Vapaa-aikaselvitys)

Miksi LAPE? Palveluiden ja tuen hajanainen kokonaisuus ei toimi lapsi- ja perhelähtöisesti

Palvelut ovat sotea, sivistystä, yhdyskuntasuunnittelua, työllisyyttä

Järjestöt ja seurakunnat, vapaaehtoisuus ja vertaistoiminta

Sektoroitunut suunnittelu, ohjaus, tiedonhallinta, budjetointi, ammattilaisten koulutus….

Saako lapsi/nuori perhe sopivaa tukea oikeaan aikaan?

Maakunnalliset LAPE muutosohjelmat

rahoitus 2017-2018 19 milj e + muutosagentti

- Lapsen oikeuksiin ja tietoon perustuva toimintakulttuuri (lapsiystävällinen kunta/maakunta)
- Perhekeskustoimintamalli – matalan kynnyksen palvelut
- varhaiskasvatus/koulu/oppilaitokset lasten hyvinvoinnin tukena (matala kynnys)
- erityis- ja vaativimmat palvelut (lastensuojelu, erikoissairaanhoito) ja niiden jalkautuminen arkiympäristöön

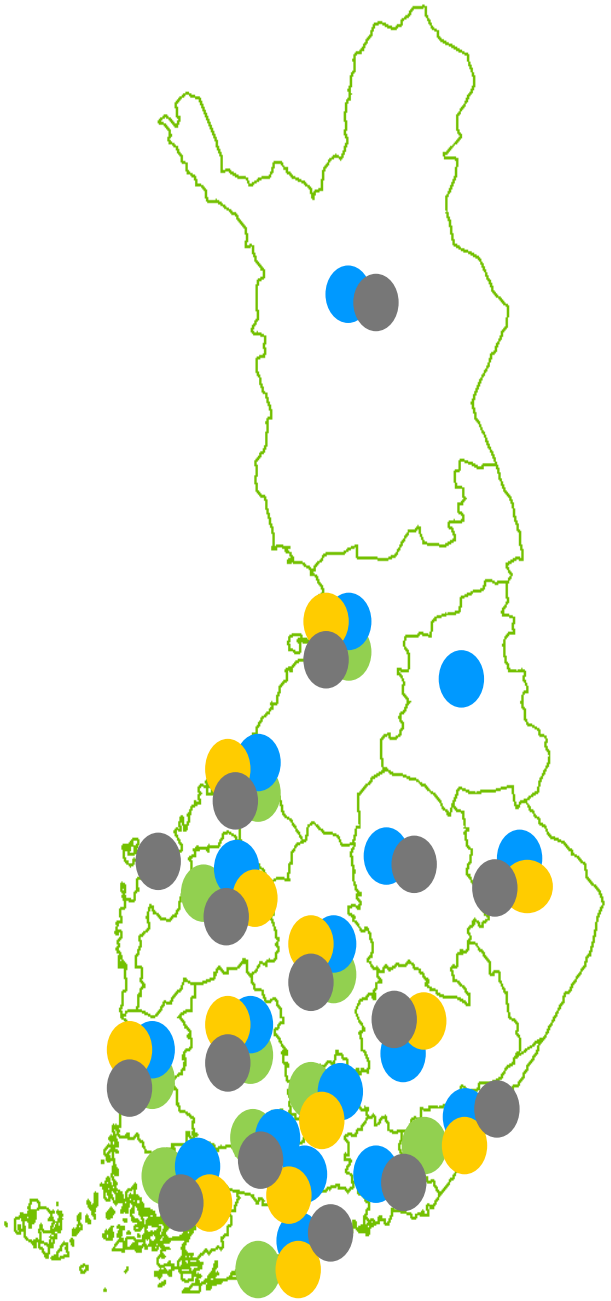

Opetus- ja kulttuuri-ministeriö

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

HALLITUK
KÄRKIHA

Kumppanuuksin kohti yhteensovitettuja, lapsi- ja perhelähtöisiä palveluita ja tukea

Vanhemmuuden tuki eriarvoisuuden vähentämisen välineenä

- Lasten itsetuntoon, mielenterveyteen koulumenestykseen vaikuttaa heidän vanhempiensa kyky auttaa, tukea ja kannustaa ja olla myönteisessä vuorovaikutuksessa
- Vanhemmuuden laatu on keskimäärin ottaen Suomessa parantunut (vrt. kuritusväkivallan kielto 1984)
- Pienellä osalla lapsia myönteisen vanhemmuuden antama tuki puuttuu > käytöshäiriöt, lastensuojelutarve, pärjäävyys, oppimisen ongelmat
- OSANA LAPEA toimeenpannaan

KASVUN TUKI – mm: ITLAn ja Mielenterveysseuran aloittama kehityshanke näyttöön perustuvien vanhemmuuden tuen menetelmien levittämiseksi järjestelmällisesti osaksi palveluita

HUOM! Kaikkein eniten lapsen kehitykseen vaikuttaa kotiympäristö ja vanhemmuuden laatu (J. Heckman 2011)

Miten lasten hyvinvoinnin menestystarina jatkuu? Miten eriarvoisuus vähenee?

1. Lapsi – ja perhepalveluiden muutosohjelman jatkuvuus seuraavalle vaalikaudelle – yhteisen kansallisen tahtotilan muodostaminen

- *Sopivaa tukea oikeaan aikaan lapsi- ja perhelähtöisesti sivistyksen ja soten, järjestöjen ja viranomaisten rajat ylittäen*
- *Ammattilaisten osaamista uudistaen*

2. Vanhemmuuden tuen kansallinen ohjelma

- *Vanhemmuuden tuen näyttöön perustuvat menetelmät käyttöön sekä*
- *johdonmukaiseksi osaksi lasten ja perheneuvolan, lastensuojelun, varhaiskasvatuksen ja koulun/oppilashuollon toimintaa*
- *ITLAn valmius olla tukena*

LAPE muutos-kokonai-suudet:

1. Lapsen oikeuksia ja tietoperus-taisuutta vahvistava toiminta-kulttuuri

2. Lapsi- ja perhe-lähtöiset palvelut

Onnistuminen 2019–2025

Sopivaa tukea oikeaan aikaan

TAVOITE LASTEN HYVINVOINNISSA 2025

- **Lasten, nuorten ja vanhempien välinen vuorovaikutus on parantunut**
- **Lasten ja nuorten yksinäisyys vähenee**
- **Jokaisella lapsella on vähintään yksi turvallinen ja pysyvä aikuissuhde**
- **Kiusaaminen vähenee**
- **Jokaisella lapsella/nuorella on harrastus**
- **Koulupudokkuus vähenee**
- **Lasten ja nuorten kiinnittyminen kouluun vahvistuu**
- **Lasten kokema väkivalta vähenee**
- **Vanhempien päihde- ja mielenterveysongelmien aiheuttamat haitat lapsille vähenevät**
- **Vanhempien erojen aiheuttamat haitat lapsille vähenevät**
- **Lasten, nuorten ja vanhempien kokemus osallisuudesta palveluissa paranee**
- **Perheystävällisten toimintamuotojen käyttö työpaikoilla lisääntyy ja vanhempien kokema työkuormitus vähenee**

- **TAVOITE KUSTANNUKSISSA**
- **Korjaavien palvelujen kustannusten kasvu on pysäytetty kokeilukunnissa ja alueilla vuoden 2019 tilinpäätöksessä**
- **Korjaavien palvelujen kustannukset ovat laskeneet vuoteen 2025 mennessä valtakunnallisesti yli 10 % vuoden 2014 tasosta**

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

HALLITUKSEN KÄRKIHANKE

Opetus- ja kulttuuri-ministeriö